

рамках регіону цикл виробництва, принцип відповідності регіональної системи управління об'єкту управління; а також методів, поділених на групи залежно від ознак – за характером впливу на ринкові процеси, за широтою впливу, за каналами впливу, за політикою дії і формами реалізації.

Література

1. Біба О. Проблеми та перспективи реформування адміністративно-територіального устрою України в контексті європейської інтеграції // Підприємство, господарство і право. – 2005. - № 3. – С. 68-71.
2. Мазур А.Г. Регіональна економіка: проблеми відтворення і управління. Монографія. – м. Вінниця, 2000. – 263 с.
3. Мазур А.Г. Регіональна парадигма суспільного розвитку. – Вінниця: Книга – Вега, 2007. - 160 с.

АПРЯМКИ ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Томчук В.С.

Науковий керівник: асистент Поліщук О.А.

Розглядаються актуальні проблеми фінансово-економічного стану аграрних підприємств в умовах світової фінансової кризи. Перспективи вирішення ситуації вбачаються в розробці стратегій розвитку підприємств на основі фінансового планування.

Постановка проблеми. Сфера сільськогосподарського виробництва є найбільш пріоритетною у будь – якому суспільстві. Стійке забезпечення населення продовольством - одна з найважливіших умов стабільності держави. В умовах ринкової економіки, як показують економічна теорія і практика, аграрний сектор виявляється найбільш чутливим до різного роду факторів нестабільності.

В сучасних умовах фінансово – економічний стан більшості сільськогосподарських підприємств потребує значного покращення і стабілізації. Дана проблема вимагає вжиття комплексу заходів, як організаційного, так і фінансово – господарського характеру.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження ролі фінансового стану підприємств знайшли одне з провідних місць в сучасних працях вітчизняних та зарубіжних економістів. Серед українських вчених, слід назвати праці Гальчинського А.В., Бандурка О.М., Коробова М.Я., Кірейцева Г.Г., Кириленка І.Г., Мазура А.Г., Саблука П.Т. та інших.

Метою дослідження є виявлення особливостей управління фінансово-економічним станом підприємств в аграрному секторі економіки, та окреслення шляхів виходу із кризи.

Виклад основного матеріалу. Одним із напрямків покращення фінансового стану господарства є максимізація прибутку, оскільки він є основним показником результативності підприємства. Прибуток посідає одне з головних місць у загальній системі вартісних інструментів ринкової економіки. Він забезпечує стабільність підприємства, гарантує повну його фінансову незалежність.

Необхідно регулярно проводити аналіз прибутку, що дасть змогу розв'язати такі завдання:

1. Постійне дослідження процесу утворення та одержання прибутку;
2. Обґрунтування оптимального варіанта цін на продукцію, виходячи з конкретних умов угоди, її обсягу, досягнутого рівня витрат виробництва;
3. Визначення впливу об'єктивних і суб'єктивних факторів на обсяг реалізації продукції та фінансові результати;
4. Своєчасна розробка системи заходів, спрямованих на зростання суми прибутку [1].

Повсякденне розв'язування цих завдань сприятиме побудові цілісного механізму управління процесом формування прибутку. Найважливішими факторами росту прибутку є збільшення обсягу виробництва і реалізації продукції (а звідси збільшення розміру виручки), підвищення продуктивності праці, зниження собівартості, поліпшення якості продукції. Основним джерелом грошових надходжень підприємства є виручка від продажу продукції, робіт і послуг, а саме та її частина, яка залишається за мінусом матеріальних, трудових і грошових витрат на виробництво продукції.

Щоб збільшити розмір виручки, підприємство має виробляти таку продукцію, яка б вповідала вимогам споживачів і користувалась великим попитом. Для цього необхідно вивчити ринкові умови господарювання й можливості надходження продукції на ринок шляхом розширення обсягів її виробництва.

Не менш важливим фактором, який впливає на величину прибутку, є зміна рівня собівартості продукції. Якщо зміни обсягу реалізації впливають на суму прибутку прямо пропорційно, то зв'язок між розміром прибутку і рівнем собівартості будується на зворотній основі. Чим нижча собівартість продукції, яка визначається рівнем витрат на її виробництво і реалізацію, тим більше прибуток, і навпаки Цей фактор, що визначає розмір прибутку, в свою чергу знаходиться під впливом багатьох інших факторів Тому при аналізі зміни рівня собівартості необхідно визначити фактори, які впливають на її зниження або підвищення, щоб розробити заходи щодо зниження рівня витрат на виробництво і реалізацію продукції, а звідси, збільшення за рахунок цього прибутку.

Іншим напрямком в поліпшенні фінансово – економічних показників функціонування сільськогосподарського підприємства і відповідному підвищенні ефективності сільськогосподарського

виробництва є підвищення конкурентоспроможності своєї діяльності.

Конкурентоспроможність підприємства - це його здатність отримувати прибутки, достатні для простого або розширеного відтворення виробництва, мотивації праці, та поліпшувати якість вироблюваної продукції. Виходячи з цього, виробничо - господарська діяльність повинна відповідати попиту споживачів, забезпечувати окупність матеріальних і трудових ресурсів та капіталу [2, с.133].

Тому суб'єктам господарювання в аграрній сфері необхідно значно посилити роботу щодо забезпечення конкурентоспроможності своїх виробництв. Тим більше, що нині вони не відчувають належної конкуренції з боку іноземних монополістів, продукція яких становить поки що незначну частину на внутрішньому ринку.

Формування конкурентоспроможності сільськогосподарського підприємства передбачає насамперед створення необхідних умов для їх успішного розвитку та збалансованість робочих місць, що забезпечує зайнятість населення і вирішення нагромаджених соціально - економічних проблем села.

Господарство особливу увагу повинно приділяти підвищенню цінової конкурентоспроможності своєї продукції, насамперед за рахунок зниження витрат шляхом впровадження нової техніки та прогресивних технологій.

За даними аналізу чинників, що формують конкурентоспроможність продукції, остання забезпечується насамперед розвитком різних видів діяльності підприємств за схемою: виробництво – переробка – зберігання – торгівля і підвищенням самостійності з цих питань внутрішньогосподарських структур. Важливе значення для розробки заходів підвищення ефективності виробництва має економічна діагностика конкурентоспроможності підприємства – аналіз і оцінка його ресурсних потенційних можливостей, дослідження факторіальних і результативних показників господарської діяльності з метою виявлення резервів й обґрунтування перспектив розвитку. Важливе місце в ній займає діагностика фінансово-економічного стану підприємства.

Для підвищення конкурентоспроможності господарського формування необхідно розвивати міжгосподарську та міжгалузеву кооперацію і забезпечувати раціональні розміри виробництва. Одночасно доцільно запроваджувати об'єктивні розподільчі відносини між галузями кооперованого виробництва шляхом зіставлення одержаного прибутку з авансованим капіталом.

Важливу роль в стабілізації фінансово – економічного стану господарства відіграє фінансове планування на підприємстві. Це планування усіх доходів та напрямів витрачання грошових засобів для забезпечення його розвитку. Здійснюється воно шляхом складання фінансових планів різного змісту та призначення залежно від завдань та об'єктів планування.

Фінансове планування пов'язане з плануванням виробничо-інвестиційної діяльності підприємств і сприяє виявленню внутрішніх резервів для потреб підприємства. Для господарюючого суб'єкта значення фінансового планування полягає в тому, що воно:

- втілює вироблені стратегічні цілі у форму конкретних фінансових показників;
- забезпечує фінансовими ресурсами закладені у виробничому плані економічні пропорції розвитку;
- дає можливість визначення життєздатності проекту підприємства в умовах конкуренції;
- виконує роль інструменту отримання фінансової підтримки від зовнішніх інвесторів.

На нашу думку, при застосуванні фінансовою планування на підприємстві слід приділяти більше уваги короткотерміновому (1–3 роки) плануванню та поточному (до 1 року). Це пов'язано з тим, то на сучасному етапі розвитку економіки України має місце її непередбачуваність.

Відмовляючись від застосування фінансового планування, керівники підприємств таким чином відмовляються й від ефективнішого розв'язання таких завдань, які є основними на підприємстві, а саме:

- забезпечення необхідними фінансовими ресурсами виробничої, інвестиційної та фінансової діяльності;
- визначення шляхів ефективного вкладення капіталу, оцінка ступеня раціонального його використання;
- виявлення внутрігосподарських резервів збільшення прибутку за рахунок економічного використання грошових засобів;
- встановлення раціональних фінансових відносин із бюджетом, банками та контрагентами;
- виконання інтересів акціонерів та інших інвесторів;
- контроль за фінансовим станом, платоспроможністю та кредитоспроможністю підприємства.

Вважаємо, що одним із дієвих заходів покращення фінансового стану підприємства є удосконалення управління грошовими потоками. Впровадження у практику обов'язкової форми фінансової звітності, звіту про рух грошових засобів є надзвичайно важливим, оскільки лише планування, аналіз та управління грошовими потоками не дозволяє підприємству забезпечити себе ліквідними активами.

Оскільки погіршення фінансового стану зумовлює дефіцит грошових засобів, то збільшення обсягу прибутку та рентабельності виробництва позитивно впливають на платоспроможність і ліквідність підприємства. Однак зазначене твердження справедливе лише до певних меж, оскільки, як правило, забезпечення вищої прибутковості часто пов'язано зі збільшенням ризиків. Нестача грошових засобів у підприємстві призводить до його неплатоспроможності, а це в ринкових умовах є першим кроком до банкрутства. Отже, ні значний розмір оборотних активів і власного капіталу, ні високий рівень рентабельності господарської діяльності не можуть застрахувати підприємство від банкрутства, якщо в передбачувані терміни

воно не зможе розрахуватися за своїми фінансовими зобов'язаннями через нестачу коштів.

Одним із способів зниження ризиків діяльності підприємства та попередження погіршення фінансового стану є диверсифікація виробництва. Хоча спеціалізація виробництва забезпечує ефективніше використання ресурсів, зниження собівартості, відповідно вищу прибутковість і фінансову стабільність, але рівень ризику вузькоспеціалізованого виробництва значно вищий за диверсифіковане. Тому з метою зменшення величини ризиків у діяльності сільськогосподарського підприємства та підвищення їх фінансової стабільності необхідно раціонально поєднувати спеціалізацію й диверсифікацію виробництва.

Висновки. Таким чином, щоб діяльність аграрного підприємства була безбитковою та попередити негативні фактори, необхідно: забезпечити повну платіжну готовність сільськогосподарських підприємств, постійно здійснювати управління грошовими потоками; розраховувати коефіцієнт співвідношення річного грошового потоку та загальної суми кредиторської заборгованості для оцінки фінансової спроможності підприємства; впровадити систему внутрішнього фінансового контролю – контролінгу; раціонально поєднувати активну інноваційну політику з використанням інвестицій, а з метою зменшення величини ризику діяльності підприємства – спеціалізацію з диверсифікацією виробництва розширити підготовку спеціалістів у галузі антикризового управління.

Фінансова стійкість – це результат діяльності, який свідчить про забезпеченість підприємства власними фінансовими ресурсами, рівень їх використання, напрями їх розміщення. Вона має тісний зв'язок з ефективністю виробництва, а також із кінцевими результатами діяльності підприємства. Слід зазначити, що для підтримання фінансової стійкості підприємства необхідно використовувати фінансову стратегію. Поняття "стратегія" означає розробку конкретних завдань і альтернативних шляхів їх реалізації, сукупність яких дає змогу досягнути поставленої мети. Серед стратегічних цілей підприємства необхідно визначити напрями його діяльності на перспективу: вдосконалення якості своєї продукції, досягнення ефективності виробництва за найменших витрат, забезпечення результативності технологій, зниження собівартості й забезпечення достатнього рівня рентабельності.

У сучасних економічних умовах при проведенні стратегічного менеджменту на підприємстві необхідно створити гнучку внутрішню структуру управління підприємством, навчити управлінський персонал майбутніх дій при здійсненні тієї чи іншої стратегії, для протидії впливу зовнішнього середовища слід приймати стратегічні рішення з такою ж швидкістю, з якою виникають зміни у зовнішньому середовищі; важливо правильно вибрані метод реалізації тих чи інших стратегічних рішень.

Для удосконалення економічних відносин на підприємстві необхідно розробити нормативи затрат для всіх стадій проходження сільськогосподарської продукції: виробництво, заготівля. При цьому розподіл кінцевого результату між учасниками кооперованого виробництва слід здійснювати відповідно до вкладу кожного з учасників.

В умовах низького техніко-технологічного рівня виробництва та аграрної праці необхідно довести технічну оснащеність сільськогосподарського підприємства до нормативного рівня, впровадити комплексне постачання господарства матеріально-технічними засобами та енергоресурсами відповідно до науково обґрунтованих показників потреби під кількість запланованої продукції і обсяги впровадження індустріальних технологій, що сприятиме зменшенню трудових затрат у 1,5–2 рази. Все це слід здійснити за допомогою розробки комплексної програми розвитку підприємства.

Література

1. Бандурко О.М., Коробов М.Я. Фінансова діяльність підприємства. - К.: Либідь, 1998. – С. 256.
2. Кириленко І.Г. Проблеми фінансового забезпечення сільськогосподарського виробництва // Економіка АПК. 2003. – №1. – С. 40–47.

ЯКІСТЬ ПРОДУКЦІЇ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

Шестопад В.В.

Науковий керівник: д.е.н., проф. Мазур А.Г.

Визначено поняття якості та конкурентоспроможності продукції. Розглянута система і зміст показників якості продукції підприємства та висвітлений багатоспрямований вплив підвищення якості і конкурентоспроможності на виробництво та імідж аграрних підприємств.

Постановка проблеми. Сьогодні Україна знаходиться в умовах становлення складних процесів ринкових відносин. В умовах традиційної економіки проблема підвищення конкурентоспроможності продукції фактично не існувала. Не було конкуренції товаровиробників, проблем збуту, тобто і необхідності завоювати споживачів високою якістю та низькою ціною. Ріст прибутку досягався за рахунок підвищення цін без покращення якості продукції. І тому такого поняття як конкурентоспроможність продукції не існувало, а увага приділялась тільки якості продукції.

Перехід до сучасних умов господарювання потребує використання на практиці головних питань і категорій ринку. Тому головним питанням сьогодення стає завдання визначення рівня конкурентоспроможної продукції та напрямків її вдосконалення. Проблема підвищення конкурентоспроможності продукції в усьому